

Information från Överförmyndarnämnden

Ansökan om god man eller förvaltare

För att en god man eller förvaltare skall kunna förordnas för någon krävs att vissa i lagen (11 kap Föräldrabalken) angivna förutsättningar är uppfyllda. En ansökan om god man/-förvaltare måste därför innehålla vissa uppgifter. Till ansökan måste dessutom vissa handlingar bifogas. Nedan lämnas en beskrivning av vilka förutsättningar som skall vara uppfyllda och vilka uppgifter och handlingar som ansökan skall innehålla för att en ansökan snabbt skall kunna behandlas av överförmyndarnämnden. Det slutliga beslutet om att förordna god man eller förvaltare fattas av tingsrätten.

God man (11 kap 4 § Föräldrabalken)

Om en person har svårt att t ex klara av att betala sina räkningar o dyl. kan detta oftast lösas genom en fullmakt. Det är ett enkelt och smidigt förfarande. Om man på grund av sjukdom eller motsvarande inte längre kan skriva en fullmakt eller inte har någon man litar tillräckligt på kan det bli aktuellt med ett godmanskap.

Lagen anger att om någon på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person så skall rätten förordna en god man om det behövs.

För att god man skall kunna förordnas krävs att den det gäller själv ansöker om god man eller samtycker till att en god man förordnas. Om personen inte kan uttrycka sin mening så krävs ett läkarintyg som visar att han eller hon inte kan uttrycka sin åsikt.

Förvaltare (11 kap 7 § Föräldrabalken)

I vissa fall räcker det inte med ett godmanskap för att hjälpa en person på ett tillfredsställande sätt. Om en person är ur stånd att vårda sig eller sin egendom kan rätten förordna en förvaltare. Genom att en förvaltare förordnas mister man hela eller delar av sin rättshandlingsförmåga. Ett förvaltarskap är således en mycket ingripande åtgärd och får därför endast anordnas om det inte är tillräckligt att god man förordnas. Behovet av förvaltarskap måste också styrkas genom särskilt läkarintyg.

Vem kan ansöka om god man eller förvaltare

Ansökan kan göras av

- Den som har behov av god man eller förvaltare
- Överförmyndarnämnden
- Make/maka/sambo och närmaste släktingar
- Tingsrätten (kan ta upp frågan om god man på eget initiativ).

Ansökan kan skickas till Överförmyndarnämnden, 551 89 JÖNKÖPING.

Ansökan skall innehålla

En ansökan om god man/förvaltare skall innehålla följande:

- en begäran om att godmanskap/förvaltarskap skall anordnas samt en begäran om att god man eller förvaltare skall förordnas
- en redogörelse för varför god man/förvaltare skall förordnas, vilka skäl finns för ett förordnande
- uppgifter om den som skall få en god man/förvaltare, fullständigt namn, personnummer, adress, eventuell telefon
- förslag på god man/förvaltare om sådant finns (ej obligatoriskt)
- uppgifter om eventuella närmare släktingar, namn, adress, telefon samt släktförhållande (bror, barn etc.)
- uppgifter av den som gör ansökan, namn, adress telefon, personnummer samt eventuellt släktskap
- underskrift av den som gör ansökan.

Handlingar som skall bifogas ansökan

Nedanstående handlingar skall bifogas ansökan:

- personbevis för den som skall ha god man/förvaltare
- läkarintyg, behövs alltid vid förvaltarskap och vid godmanskap även om den som skall ha god man själv gör ansökan eller samtycker till förordnandet. Läkarintyget skall utfärdas på de av Socialstyrelsen fastställda blanketterna 21 115 217 för godmanskap och 21 115 209 för förvaltarskap
- social utredning som styrker behovet av god man/förvaltare, kan fås av kurator, hemsjukvårdschef, biståndsbedömare eller föreståndare
- om förslag finns på god man/förvaltare skall framgå i vilken relation gode mannen/förvaltaren står i förhållande till huvudmannen (t ex bror, syster, förälder, granne, utomstående)
- ett skriftligt samtycke från den det gäller (om det är möjligt) om det är någon annan som står som sökande
- skriftligt samtycke från andra närstående i de fall sökanden är en make/maka/sambo eller släkting.

OBS

De uppgifter som lämnas i ansökan och läkarintyget angående omfattningen av godmanskapet/förvaltarskapet måste överensstämma med varandra.

Handläggningen

Handläggningen av ansökan är avgiftsfri. Om handlingarna inte är kompletta föreläggs den som gjort ansökan att inkomma med kompletteringar. När handlingarna är kompletta och överförmyndarnämnden bedömer att förutsättningarna för ett godmanskap/förvaltarskap föreligger så lämnas ansökan över till tingsrätten för beslut. Om överförmyndarnämnden bedömer att förutsättningarna för godmanskap inte är uppfyllda skickas ansökan till tingsrätten tillsammans med ett avstyrkande från överförmyndarnämnden. Om ingen ansökan kommit in utan endast en anmälan avskrivs ärendet av överförmyndarnämnden om förutsättningarna inte är uppfyllda. När tingsrätten fattat sitt beslut utfärdar överförmyndarnämnden ett registerutdrag om ställföreträdarskap.

Vad innebär uppdraget som god man/förvaltare

Uppdraget kan innefatta

- **bevaka huvudmannens rätt**, t ex bevaka huvudmannens intressen i samband med ett arvskifte eller dylikt
- **förvalta huvudmannens egendom**, t ex betala räkningar, placera kapital, ordna avbetalningsplaner för skulder etc. Uppdraget kan också begränsas till att avse en begränsad del av huvudmannens tillgångar som t ex en fastighet
- **sörja för huvudmannens person**, t ex se till att huvudmannen får en fungerande hemtjänst, social omvårdnad, kläder etc.

Omfattningen av uppdraget är naturligtvis helt beroende av huvudmannens behov och vilka tillgångar huvudmannen disponerar.

Överförmyndarnämndens kontroll

Som ett led i den kontroll överförmyndarnämnden är skyldig att utöva skall gode mannen/förvaltaren när uppdraget påbörjas ge in en förteckning över huvudmannens samtliga tillgångar och skulder till överförmyndarnämnden. Varje år skall en årsräkning med uppgift om årets samtliga inkomster och utgifter samt tillgångar och skulder vid periodens början och slut inges till överförmyndarnämnden. När uppdraget är slutfört, t ex när huvudmannen avlidit, skall en sluträkning inges. Kravet på redovisning medför att gode mannen/förvaltaren löpande måste bokföra alla transaktioner som utförs för huvudmannen och spara alla verifikationer.

Vissa mer omfattande åtgärder som försäljning av fastighet, avveckling av huvudmannens bostad m fl kräver särskilt godkännande av överförmyndarnämnden.

God man/förvaltare har rätt att erhålla ett skäligt arvode för sitt uppdrag. Arvodet skall normalt betalas av huvudmannen.